

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2019 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 9 167 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2018 г. броят им нараства незначително - с 69, или с 0.8%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 79.4%;
- малолетни (8 - 13 години) - 20.6%;
- момчета - 7 331 (80.0%);
- момичета - 1 836 (20.0%);
- учащи - 7 076 (77.2%);
- в криминогенна среда живеят 4 408 малолетни и непълнолетни (48.1%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2015 - 2019 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Коефициентът на водените на отчет в детските педагогически стаи малолетни и непълнолетни лица през 2019 г. е 1 379 на 100 хил. души от средногодишното население на възраст 8 - 17 години.

Броят на **заведените на отчет¹ в ДПС през 2019 г.** малолетни и непълнолетни е 3 101, или 33.8% от всички водени на отчет лица, като 75.7% от тях са непълнолетни. В сравнение с 2018 г. броят на новозаведените намалява с 10.8%.

През 2019 г. **снети от отчет в ДПС** са 2 774 малолетни и непълнолетни лица, или 30.3% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 1 459 лица (52.6%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 1 237 лица (44.6%);
- на други основания - 78 лица (2.8%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви през 2019 г. през ДПС са преминали 6 700 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 4 767, или 71.1%, а момичетата - 1 933 (28.9%). В сравнение с 2018 г. броят на преминалите през ДПС за извършени противообществени прояви намалява със 166 лица, или с 2.4%.

В структурата на противообществените прояви по видове най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

- „бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип“ - 1 183 лица (17.7%);
- „прояви на насилие и агресия“ - 716 малолетни и непълнолетни (10.7%);
- „употреба на психоактивни вещества“ - 643 лица (9.6%);
- „повреждане на обществена и/или частна собственост“ - 503 лица (7.5%);
- „непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място“ - 446 лица (6.7%).

Сред другите обществено значими противообществени прояви, извършвани от малолетни и непълнолетни през годината, са:

- „тормоз“ - 333 лица (5.0%);
- „скитничество“ и „просия“ - общо 168 лица (2.5%).

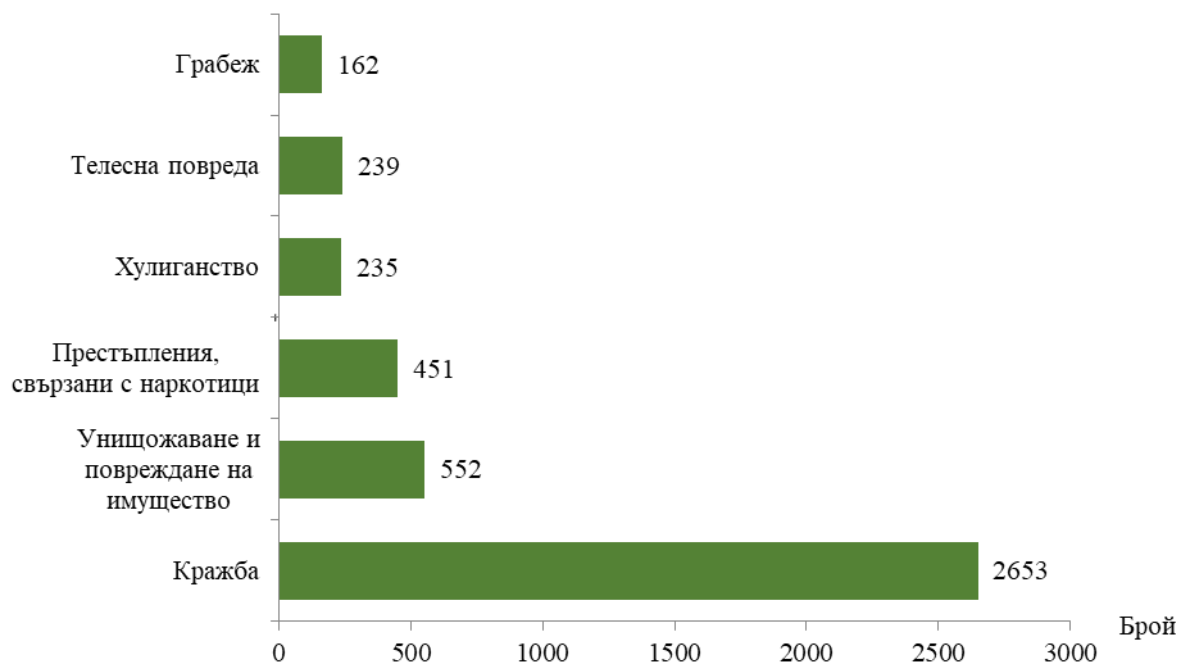
Извършени престъпления

През 2019 г. броят на **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления**, е 4 943.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършителите на кражби са 2 653 лица, или 53.7% от всички лица, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 36.0% (954 лица), на кражби от домовете - 22.1% (587 лица), на взломни кражби - 12.9% (342 лица).

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Фиг. 2. Малолетни и непълнолетни, извършители на престъпления, по някои видове престъпления през 2019 година

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2019 г. в ДПС са регистрирани 1 280 пострадали от престъпления деца на възраст 8 - 17 години, от които 506, или 39.5%, са момичета. Малолетни са 542 лица (42.3%), а непълнолетни - 738 (57.7%).

Най-голям е броят и съответно относителният дял на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 579 лица (45.2%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 226 лица (17.7%), от грабежи - 55 лица (4.3%), и от блудство - 101 лица (7.9%). Случаите на деца, жертви на изнасилване (довършено и опит), са 7.

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2019 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са образували 5 661 възпитателни дела, от които 4 124 (72.8%) са по предложение на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 5 090, като от тях в срок до един месец са решени 2 799 дела, или 55.0%. **Прекратени** на различни основания са 583 дела (10.3% от образуваните възпитателни дела). В края на 2019 г. 250 дела са останали несвършени.

През 2019 г. местните комисии са наложили 8 120 възпитателни мерки в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и

непълнолетните на 5 773 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 6 353 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- „предупреждение“ - в 3 678 случая (45.3%);
- „поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател“ - в 1 602 случая (19.7%);
- „поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи“ - в 1 080 случая (13.3%);
- „задължаване да участва в консултации, обучения и програми“ - в 666 случая (8.2%);
- „предупреждаване за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок до 6 месеца“ - на 248 малолетни и непълнолетни (3.1%);
- „настаняване във ВУИ“ - на 74 лица на възраст 8 - 17 години (0.9%).

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки през 2019 г. са следните:

- малолетни са 1 818 (31.5%), а непълнолетни - 3 955 лица (68.5%);
- момчетата са 4 747 (82.2%), а момичетата - 1 026 (17.8%);
- 2 941 лица (50.9%) са с основно образование, а 2 256 (39.1%) - с начално.

През 2019 г. 7 319 деца са преминали през съществуващите на територията на страната консултативни кабинети и други помощни органи към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Организиран са 2 137 тематични кампании за превенция, в които са обхванати 231 792 лица. През 2019 г. е осъществявана превантивна възпитателна дейност с 1 767 деца, живеещи в криминогенна и/или конфликтна среда, а обществените възпитатели са работили с 5 543 малолетни и непълнолетни.

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическите данни за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица са разработени на базата на годишни данни, получавани от местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави. На извършителите на противообществени прояви се налагат възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през годината за извършени престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от ПД, ВУИ и СПИ.

В броя на преминалите през ДПС се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).

Приложение

Таблица 1

Водени и заведени на отчет в детските педагогически стаи малолетни и непълнолетни лица по пол и възраст

	2015	2016	2017	2018	2019
Лица, водени на отчет в детските педагогически стаи - общо	9596	9096	9146	9098	9167
Малолетни (8 - 13 г.)	2128	1973	1993	1923	1892
Момчета	1665	1520	1556	1457	1503
Момичета	463	453	437	466	389
Непълнолетни (14 - 17 г.)	7468	7123	7153	7175	7275
Момчета	5886	5645	5786	5805	5828
Момичета	1582	1478	1367	1370	1447
Лица, заведени на отчет в детските педагогически стаи през годината - общо	2849	3054	3170	3476	3101
Малолетни (8 - 13 г.)	867	817	826	897	753
Момчета	681	641	648	671	608
Момичета	186	176	178	226	145
Непълнолетни (14 - 17 г.)	1982	2237	2344	2579	2348
Момчета	1569	1769	1919	2107	1900
Момичета	413	468	425	472	448

Таблица 2

Малолетни и непълнолетни, снети от отчет в детските педагогически стаи

	2018		2019	
	общо	в т.ч. поради поправка	общо	в т.ч. поради поправка
Общо за страната	2698	1470	2774	1459
Момчета	2168	1159	2235	1113
Момичета	530	311	539	346
Малолетни (8 - 13 г.)	227	216	221	211
Момчета	170	162	164	155
Момичета	57	54	57	56
Непълнолетни (14 - 17 г.)	2471	1254	2553	1248
Момчета	1998	997	2071	958
Момичета	473	257	482	290

Таблица 3

Малолетни и непълнолетни, преминали през детските педагогически стаи за извършени
противообществени прояви, и лица, извършители на престъпления по пол и възраст

(Брой)

	2015	2016	2017	2018	2019
Лица, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви през годината - общо	6145	5754	6784	6866	6700
Малолетни (8 - 13 г.)	1793	1470	1521	1708	1578
Момчета	1274	1030	1114	1145	1147
Момичета	519	440	407	563	431
Непълнолетни (14 - 17 г.)	4352	4284	5263	5158	5122
Момчета	2918	2826	3647	3451	3620
Момичета	1434	1458	1616	1707	1502
Лица, извършители на престъпления - общо	5362	4980	4971	4857	4943
Малолетни (8 - 13 г.)	1322	1168	1063	1116	1189
Момчета	1077	955	843	862	978
Момичета	245	213	220	254	211
Непълнолетни (14 - 17 г.)	4040	3812	3908	3741	3754
Момчета	3476	3199	3258	3141	3108
Момичета	564	613	650	600	646

Таблица 4

Малолетни и непълнолетни, преминали през детските педагогически стаи за извършени
противообществени прояви, и лица, извършители на престъпления

(Брой)

	2015	2016	2017	2018	2019
Лица, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви - общо	6145	5754	6784	6866	6700
в това число:					
Бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип	1512	1554	1368	1081	1183
Прояви на насилие и агресия	.	497	635	770	716
Тормоз	.	279	438	262	333
в т.ч. училищен тормоз	.	193	252	173	226
Непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място	.	302	465	377	446
Повреждане на обществена и/или частна собственост	.	397	454	502	503
Скитничество и просяка	380	226	174	225	168
Употреба на психоактивни вещества	572	480	518	549	643
Проституиране	52	53	28	21	31
Лица, извършители на престъпления - общо	5362	4980	4971	4857	4943
в това число:					
Убийство (довършено и опит)	6	1	3	5	6
Телесна повреда	237	209	224	236	239
Изнасилване (довършено и опит)	10	15	8	12	3
Блудство	47	56	56	46	57
Кражба	3089	3019	2793	2670	2653
в това число:					
Взломна	350	385	329	267	342
Джебчийска	207	179	177	154	131
Грабеж	157	163	192	152	162
Противозаконно отнемане на МПС	90	94	76	96	112
Хулиганство	326	254	259	200	235
Престъпления, свързани с наркотици	406	407	421	475	451

„“ - липсват данни.

Таблица 5
Малолетни и непълнолетни лица, пострадали от престъпления, по пол и възраст
(Брой)

Видове престъпления	2018			2019		
	общо	възраст		общо	възраст	
		малолетни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)		малолетни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)
Общо за страната	1634	659	975	1280	542	738
Убийство (довършено)	4	1	3	1	1	-
Убийство (опит)	-	-	-	-	-	-
Телесна повреда	285	97	188	226	69	157
Блудство	68	39	29	101	63	38
Изнасилване (довършено)	16	5	11	5	1	4
Изнасилване (опит)	7	4	3	2	1	1
Отвлечане	1	1	-	5	2	3
в т.ч. с цел предоставяне за развратни действия	-	-	-	4	1	3
Кражба	758	297	461	579	234	345
Грабеж	136	54	82	55	26	29
Измама	12	5	7	5	2	3
Изнудване	12	3	9	15	13	2
Склоняване към прося	4	4	-	9	8	1
Склоняване и принуждаване към проституция или хомосексуални услуги	9	-	9	6	1	5
Трафик на деца	3	1	2	2	1	1
Детска порнография	-	-	-	5	2	3
Други	319	148	171	264	118	146

„-“ - няма случай.